

NABESTAANDENDAG VAN IMHOFF

door **Maaïke van der Kloet**, projectleider Van Imhoff-onderzoek
bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

In mei 2022 is het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) begonnen met een historisch onderzoek naar de ramp met de Van Imhoff. Hierover werd in Pelita Nieuws van augustus 2022 al een aankondiging gepubliceerd. De Van Imhoff was een gecharterd koopvaardijship dat op 19 januari 1942 in de Indische Oceaan door een Japans vliegtuig werd gebombardeerd. Aan boord van het schip bevonden zich bijna vijfhonderd mannen van Duitse en Oostenrijkse afkomst. Zij waren twee jaar daarvoor, op 10 mei 1940, geïnterneerd in Nederlands-Indië omdat zij staatsburgers van oorlogsvijand Duitsland waren. Meer dan vierhonderd van hen kwamen om, terwijl de voltallige Nederlandse bemanning en bewaking zich wist te redden.

Naar deze scheepsramp, de voorafgaande internering en de nasleep doet het NIMH tussen 2022 en 2024 historisch onderzoek. Zo wordt bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar de toedracht van de ramp en de omstandigheden waaronder het schip met te weinig reddingsmiddelen aan boord toch uitvoer op 18 januari 1942, maar ook naar de juridische aspecten van de nasleep. Een belangrijk deel van het project is het geven van een gezicht aan de slachtoffers. Op de projectsite www.van-imhoff.com vormen portretten van

slachtoffers een digitale herinneringsplek. Dit is een groeiende ereplaats: hopelijk komen er steeds meer portretten bij, die in samenspraak met nabestaanden worden vormgegeven.

Op 17 september organiseerden het NIMH en Stichting Pelita een nabestaandendag voor deze doelgroep in het Nationaal Onderwijsmuseum in Dordrecht. Zo'n 35 nabestaanden kwamen af op deze dag, waar onder begeleiding van Pelita-medewerkers Jessica Apon, Kees Schepel, Stefanie Hehalatu en vrijwilliger Anne Lewerissa in dialoogtafels met elkaar werd gesproken. De aanwezigen waren verdeeld in drie groepen. Hieruit kwamen zo veel verschillende (familie)verhalen naar voren: over kinderen van een Duitse afkomst die op 10 mei 1940 ineens niet meer naar school mochten, over vrouwen die vanwege het verlies van hun echtgenoot eten langs de weg moesten verkopen, over schaamte die in families heerste over het hebben van een Duitse afkomst. Veel emoties werden door de generaties heen gevoeld. Een deel van de aanwezigen had voor deze dag nog nooit of zelden andere nabestaanden ontmoet. Uit alle unieke familie verhalen die op deze dag werden uitgewisseld, kwamen gelijksoortige ervaringen en emoties naar voren. Zo werd een zoektocht naar de eigen identiteit en

nationaliteit door een deel van de nabestaanden genoemd, terwijl velen ook bij (re)patriëring naar Nederland na de Tweede Wereldoorlog ook nog gediscrimineerd werden vanwege hun Indische afkomst.

Gedurende de dag ontstond een groepsgevoel, werden telefoonnummers en e-mailadressen uitgewisseld en wisselden de aanwezigen familie verhalen en historische kennis uit. De behoefte om vaker samen te komen werd gevoeld. Stichting Pelita zal de mogelijkheden hiervoor bekijken.

Het NIMH heeft naar aanleiding van deze nabestaandendag met diverse nabestaanden verdere afspraken gemaakt voor gesprekken en interviews. Deze zullen worden gebruikt in het historisch onderzoek. Eind 2024 zal een populairwetenschappelijke publicatie verschijnen over deze geschiedenis.

Deze nabestaandendag was gericht op de Nederlandse nabestaanden van de slachtoffers. Het NIMH gaat ook proberen in Duitsland en Oostenrijk nabestaanden te bereiken. Heeft u een tip of kent u een nabestaande? Neem dan contact op met Maaïke van der Kloet, projectleider van het onderzoek, via MG.vd.Kloet@mindef.nl.